

Diskulogen

med
SLÄKTFORSKARNYTT

Nummer 32, mars 1994

ISSN 1101-3826

(c) Föreningen DIS

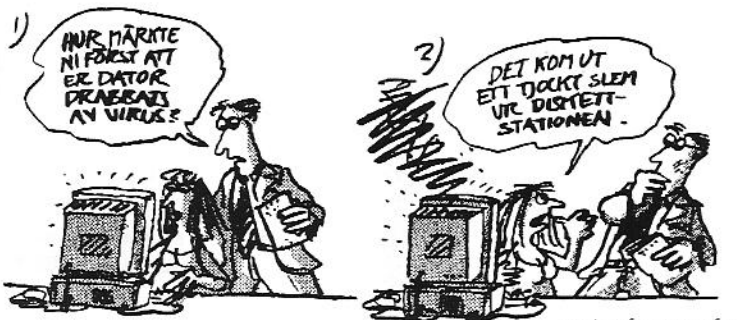
DIS Arkiv - kanske ett sätt att bevara dina forskarresultat - även för framtiden!

Behöver vi ett "släktforskar-testamente"?

Läs mer på sidan 3!

Du vet väl att du kan få tips och hjälp av våra **FADDRAR!** Se sidan 4!

KAIANDERS

Kaianders Sempler,
Ny Teknik

VIRUS och andra säkerhetsproblem behandlas i detta nummers Nyckel!

I DETTA NUMMER

Ordföranden har ordet	2
Några rader från	2
DIS Arkiv	3
Medlemsavgifter	3
Om DISGEN uppför sig konstigt	3
Medlemsservice via faddrar	4
DISGEN 5.1 - Frågor och svar	4
DISGEN för Mac	5
DISBYT-spalt	7
Rapport från "skolbänken"	8
Från västlig horisont	8
Rapport från DIS SYD	8
Rapport från DIS-ÖST	9
Efterlysningar	9
Insändare	10
DISKART	10
Nya medlemmar	11
DIS - Föreningen för datorhjälp i släktforskningen ...	12

Nästa nummer kommer
ut i maj 1994!

Presstopp:

15 april 1994 .

Diskulogen med **SLÄKTFORSKARNYTT**

Medlemsblad för Föreningen för
Datorhjälp i Släktforskningen
Adress: Sandgatan 10 kv,
582 35 LINKÖPING
Tel 013-14 90 43 (telefonsv o fax.)
Ansv. utgivare: Sture Bjelkåker
Redaktör: Björn Johansson
Medlemsbladet utkommer
4 gånger per år.
Ordinarie medlemskap:
SEK 90:- per år.
Familjemedlem: 45:- per år.
DIS postgiro: 14033-5

DIS styrelse 1993-94

Ordförande: Sture Bjelkåker,
Hässellegatan 5, 582 67 LINKÖPING,
tel 013-15 09 02
Vice ordförande: Lars Blomberg,
Ärenprisivägen 111, 590 62 LINGHEM,
tel 013-704 58
Sekreterare: Olof Cronberg,
S.Järnvägsatan 21A, 352 34 VÄXJÖ,
tel 0470-217 63
Kassör: Rune Stalefors, Sländestigen
11, 582 58 LINKÖPING, tel 013-15 30 26

Ordinarie ledamöter:

Ove Billing, Torngatan 13,
312 31 LAHOLM, tel 0430-141 20
Björn Johansson, Bronsälldersgatan 21,
582 68 LINKÖPING, tel 013-15 88 31
Bo Kleve, Kindagatan 45,
582 47 LINKÖPING, tel 013-14 09 81
Björn Molin, Silleskärgatan 81
421 59 VÄSTRA FRÖLUNDA,
tel 031-45 98 80
Göran Tengnér, Kyrkvägen 13,
182 74 STOCKSUND, tel 08-755 63 56

Suppleanter:

Marianne Falkenströmer,
Hålvägen 34, 147 53 TUMBA,
tel 08-530 340 39
Håkan Asmundsson,
Kvinnebyvägen 141,
582 60 LINKÖPING, tel 013-15 41 26

Medlemsregistrator

Bertil Stalefors, Storskaftesgatan 85
583 34 LINKÖPING, tel 013-21 37 81

Regionföreningar

DIS-MITT

Adress: c/o Robert Hammarstedt,
Guldvägen 1, 860 20 NJURUNDA
Ordförande: Bernth Lindfors,
Forellvägen 12, 860 20 NJURUNDA
tel 060-315 34, Pg: 620 1915-3

Medlemsavgift 30:-

Upplaga 4000 ex,
Tryckeriet, Linköping

DIS SYD

Adress: Box 96, 245 21 STAFFANSTORP
Ordförande: Ove Billing, se DIS styr.
Pg: 40 25 888-1

Medlemsavgift 30:-

DIS-VÄST

Adress: c/o Roger Björkstam,
Tungevägen 74, 442 50 YTTERBY
Ordförande: Stig Rahm,
Lars Olssons väg 7, 451 75 UDDEVALLA
tel 0522-868 88, Pg 44 27 547-7

Medlemsavgift 50:-

DIS-ÖST

Adress/Ordförande:
Göran Tengnér, se DIS styrelse.
Pg 10 24 00-9

Medlemsavgift 40:-

Programansvariga

DISGEN - ABC80:

Göran Tengnér, se DIS styrelse.

DISGEN v 5 - PC,

DISGEN - ABC800:

Lars Blomberg, se DIS styrelse.

DISGEN v3.5 - PC:

Björn Johansson, se DIS styrelse.

DISGEN - STEP/ONE:

Jonas Medin, Björkliden Stjärnorp
590 61 VRETA KLOSTER
tel 013-613 42

DISGEN v 4 - Macintosh,

DISREG - Macintosh:

Arne Wallgren, Skolvägen 29A,
433 61 PARTILLE, 031-26 87 30

DISBYT - DISFOR - PC,

DISBYT, DISFOR - Macintosh:

Olof Cronberg, se DIS styrelse.

DIS Family

Telefon: 013-13 94 73 (modern)
Hastigheter: 300, 1200, 2400, 4800, 9600
bps (ej split speed). Protokoll: 8 bitar
data, ingen paritet, 1 stoppbit ("8N1").

DISBYT-administration

DISGEN/PC-användare i DIS SYD:

DIS SYD, c/o Jan Nilsson, Box 96,
245 21 STAFFANSTORP
tel 046-25 57 88 (efter 19.00)

DISGEN/PC-användare i DIS-VÄST:

DIS-VÄST, c/o Kjell Weber,
Källarbanken 11, 423 46 TORSLANDA
tel 013-56 34 77

DISGEN/PC-användare i DIS-ÖST:

DIS-ÖST, c/o Carl-Olof Sahlin,
Högomsvägen 38, 183 50 TÄBY
tel 08-756 33 14

DISGEN/PC-användare i DIS-MITT:

DIS-MITT, c/o Annika Lindqvist,
Lejdav. 13, 865 32 ALNÖ
tel 060-55 83 39

**Övriga DISGEN(PC, Mac) och andra
släktforsk.program-användare:**
DIS, c/o Olof Cronberg, se DIS styrelse

Ordföranden har ordet

Vi har ofta i vår information be-
skrivit DISGEN som "ett program
för att hålla reda på egna släkten"
och det är naturligtvis huvudsyftet
för de flesta användarna. Men
DISGEN är också ett utmärkt
hjälpmedel för att kommunicera
med andra släktforskare om gemen-
samma forskningsintressen.

Antingen man får kontakt via
DISBYT eller på annat sätt, så är
det mycket enkelt och effektivt att
med DISGEN göra ett för fråge-
ställningen anpassat utdrag ur sitt
eget material - t ex antavla i
tabellform eller stamtavla i träd-
form - och sända till den andre
forskaren och omvänt. Och om
motparten använder dator, så
skickar man kanske även utdraget
på diskett. Via dataformatet GED-
COM behöver man inte ens an-
vända samma släktforskarprogram
för att kunna kommunicera!

Många medlemmar vill kanske
att ens forskarmödor ska komma
andra till del, även efter det att man
själv slutat som aktiv släktforskare.
DIS inrättar därför nu en arkiv-
funktion - DIS Arkiv - där före-
ningen åtar sig att ta emot och
förvalta datorlagrat släktforskar-
material i DISGEN- eller GED-
COM-format. Mer om detta på
annan plats i detta nummer.

I nästa nummer av Diskulogen
hoppas vi kunna presentera den
3.000:e DIS-medlemmen!

Redan nu är vår databas DIS-
BYT en "guldgruva" för forskar-
kontakter med drygt 400 deltagare.
Tänk om på sikt hälften av med-
lemmarna kommer med i DISBYT...

Sture Bjelkåker

Sveriges

Släktforskarförteckning

Innehåller uppgifter från inte
mindre än 3.300 släktforskare lagra-
de på 15 mikrokort - framtagna 1993
av DIS och Släktforskarförbundet i
samarbete - är den i särklass mest
omfattande släktforskarförteckning
som någonsin utgivits i Sverige.

Vid förskottsbetalning av 100 kr
till DIS postgiro 14033-5 sänder vi
mikrokorten portofritt till Dig som DIS-
medlem.

Några rader från redaktören

Reklam eller ej?

Vid senaste styrelsemötet diskuterade vi bl a om vi skall ha betalda annonser eller inte i Diskulogen. Tidigare har vi haft principen att inte ta in annonser. Detta ställningstagande står vi fast vid även i fortsättningen. Det innebär med andra ord att vi också är restriktiva med reklamnotiser i allmänhet. Information om nya forskarresultat, tips och andra bidrag från släktforskare publicerar vi dock gärna i mån av utrymme.

Björn

DIS Arkiv

DIS Arkiv är arbetsnamnet på ett nytt DIS-projekt, som erbjuder medlemmarna en möjlighet att göra sina forskarmödor tillgängliga för andra medlemmar.

Vi har kanske olika syften med vår släktforskning. En del vill hålla resultaten inom familjen eller den närmaste släkten, medan andra vill göra dem tillgängliga i en större krets. Sedan länge har vissa större släktforskarföreningar tagit emot släktutredningar för arkivering till glädje och nytta för senare släktforskar-generationer, ett exempel härpå är Genealogiska föreningens samlingar.

DIS har sett som en av föreningens tänkbara uppgifter att på motsvarande sätt ta emot släktforskningsresultat i datalagrad form. Styrelsen har nu ansett tiden mogen att sätta dessa planer i verket. Projektet - tills vidare kallat "DIS Arkiv" - kräver dock vissa förberedelser.

Dels gäller det HUR datalagrat släktforskningsmaterial ska tas emot med avseende på t ex säkerhet och

Medlemsavgifter

För några veckor sedan skickade vi ut inbetalningskort för medlemsavgiften till DIS för 1994. (Om Du inte fått något inbetalningskort beror det troligen på att Du blivit medlem efter den 1 oktober 1993, din avgift gäller då även för 1994).

DIS-avgiften är 90 kr. För medlemmar i DIS-Väst eller DIS SYD har angetts beloppen 140 kr resp 120 kr och inkluderar då avgiften till regionföreningen.

DIS-Öst har skickat ut egna inbetalningskort för båda avgifterna och DIS-Mitt endast för regionavgiften. Till nästa år hoppas vi ha ett enhetligt sätt att betala avgiften för alla medlemmar.

Sture B

arkivbeständighet, dels kommer vi att formulera ett dokument som beskriver för den bidragande medlemmen vad DIS åtar sig när det gäller inlämnade data - och hur de kan komma att användas. Ett delproblem är hur uppgifter om nu levande personer ska hanteras tillfredsställande med tanke på datalagen mm.

En del medlemmar kanske inte vill bidra med sitt forskarmaterial just nu under pågående forskning, men kanske senare efter avslutad forskning eller efter det att man själv gått bort. För sistnämnda fall avser vi ta fram ett formulär för ett "Släktforskar-testamente" som kan ge efterlevande en fingervisning om hur man vill ha sina forskningsresultat bevarade för eftervärlden.

Till dess ovannämnda praktiska detaljer är lösta - och en medlem utsetts att ansvara för "DIS Arkiv" - tar vi emot intresseanmälningar för projektet från medlemmarna.

Du som vill bidra med datalagrat släktforskmateriäl i någon form (DISGEN-flockar, GEDCOM-data från Holger-program, eller på annat sätt), är Du välkommen att SKRIVA EN RAD till DIS och anmäla Ditt intresse. Ge då gärna synpunkter på hur DU VILL att "DIS Arkiv" ska fungera! Märk kuvertet med "DIS Arkiv". OBS: Sänd inte några disketter förrän vi hör av oss.

Sture B

DISGEN för PC

Om DISGEN upp- för sig konstigt . . .

Det kan inträffa saker i Din dator som ligger utanför DISGENs kontroll, men som kan få DISGEN att uppföra sig på oväntat sätt, oftast i form av fatala fel. Det kan hända att strömmen går mitt under ett arbetspass, eller att datorn slås av när DISGEN är igång. PC:ns hårdvara kan få en tillfällig störning.

Och även om DISGEN nu är mycket stabilt så kan ett eller annat fel fortfarande finnas kvar. Följande åtgärder kan Du göra innan Du skickar in felanmälan.

Kontrollera hårddisken

Kör DOS-programmet CHKDSK /F, om den rapporterar fel så svara att du vill åtgärda dem. Speciellt korslänkar (cross-linked clusters) är katastrofalt. Dessa kan uppstå genom fel i DOS och innebär att två filer delar på utrymme på disken. Om den ena filen skrivs så förstörs den andra och tvärtom.

Kontrollera flockarna

Kör DISGEN-programmet FIXAFLK *.FLK CHK vilken rapporterar ifall någon flockfil är förstörd. Om så är fallet, skicka in felanmälan med kopia på ALLA flockarna.

Kontrollera innehållet i flockarna

Kör DGBYT och i delmenyn Diverse först Kolla Relationer och sedan Kolla Notiser. Om Kolla Notiser vill justera relationerna så svara Ja på detta.

Problem vid start av DISGEN

Prova att först ta bort filen DISGEN.SAV och om inte det hjälper, ta även bort filen DISGEN.CNF. Du får då vid uppstart påpeka om att den saknas, men svara bara ESC så skapas en ny sådan fil med standardinställningar.

LBg.

Medlemsservice via faddrar

Som du kunde läsa i nummer 30 av Diskulogen har vi ett antal medlemmar, utöver de som är aktiva i DIS olika styrelser och verksamheter, som utgör väl kvalificerade DISGEN- och släktforskningsrådgivare som du kan vända dig till. Flera av dessa är dessutom engagerade i olika former av kursverksamhet.

När du har synpunkter, funderingar eller problem med DISGEN version 5.1 för MS-DOS: var snäll och kontakta någon av dessa faddrar i första hand. De kan säkert hjälpa dig och om de inte lyckas så för de frågeställningen vidare till programansvariga. Dessutom har regionföreningarna också en skara kontaktpersoner som du kan anlita.

Ring eller skriv INTE till Lars Blomberg utan kontakta istället någon av faddrarna.

Här följer åter en förteckning på de faddrar som angavs i Diskulogen nr 30:

Stockholmsregionen:

Carl-Göran Backgård
Guckuskovägen 12
184 35 Åkersberga
08-540 611 36
Marianne Falkenströmer
Hålvägen 34
147 53 Tumba
08-530 340 39
Nils-Eric Ohlsson
Götgatan 6
761 44 Norrtälje
0176-194 57

Gotland:

Hans af Petersens
Box 70
620 30 Slite
0498-22 09 80

Sydsverige:

Stig Aronsson
Lokes väg 3
246 31 Löddeköpinge
046-70 97 55
Lars Lamberg
Nordstadsgatan 4
294 34 Sölvesborg
0456-153 66
Jan Nilsson
Box 96
245 21 Staffanstorps
046-25 57 88

Västverige:

Lars-Bertil Nilsson
Box 53
540 50 Moholm
0506-204 94
Thage Petrusson
Wennerbergsvägen 13
531 34 Lidköping
0510-258 64
Kjell Weber
Källarbanken 11
423 46 Torslanda
031-56 34 77

Götaland:

Herbert Flood
Kungsgatan 25
553 31 Jönköping
036-12 64 99
Karl-Edvard Thorén
Kullagatan 10
582 26 Linköping
013 10 11 51

Svealand

Anita Carlsson
Gillbergavägen 14 D
632 33 Eskilstuna
016-42 64 10
Jörgen Fryxell
Tallstigen 13
771 40 Ludvika
0240-134 82
Harald Persson
Malmstorgsgatan 18 III
653 40 Karlstad
054-11 87 77

Norrland:

Sigurd Nygren
Måttgränd 80
906 24 Umeå
090-18 64 80

DG5. Titta efter genom att i Arkivmenyn klicka på Byt arkiv och då ändra till C:\DG5\ARKIV. De "försvunna" kan nu plockas fram. Kopiera över samtliga flockar från ARKIV till DG5 och saken är klar. Därmed skrives emellertid det nya över, som dock förhoppningsvis inte har hunnit bli så mycket.

Fråga: Programmet tar inte emot mina årtals- och datumuppgifter! Varför?

Svar: Kontrollera mycket noga att du inte slår något mellanslag före eller efter siffrorna. De syns ju inte direkt på skärmen men räknas av datorn som tecken.

Fråga: Hur får jag rätt sidlängd?

Svar: På 12" papper i matrissskrivare är det plats för 72 rader (12 rader per tum) och på 11" 70 rader. Laserskrivare tillåter i regel färre antal, ofta 66 på en A4-sida. På flera skrivare finns inställningsmöjligheter för sidlängd och då skickas en kod till programmet att sidan är slut. I sådana fall bör man välja siffran 0 på första raden i inställningsprogrammet för skrivare (DGCNF). (Vid c:\dg5>, tryck DGCNF + ENTER och välj 'skrivare'. För att gå in i DGCNF måste du gå ur DISGEN helt med Alt + X, inte via DOS under Övrigtmenyn). I annat fall alltså 70 eller 72 om du vill ha full sida.

Liten stil medför ofta automatiskt 8 rader per tum och då blir talen 96 resp 92 eller 93. Räkna sedan bort rubrikraderna (om du valt Ja för överskrifter på rad 1 och/eller 2) och dessutom antalet valda tomma rader där. Skriv det talet på rad 2 och gör en provutskrift med S. Hela ramen skall hamna på sidan. Om inte, justera talet och prova igen. Vänstermarginalen är från början satt till 4 tecken, vilket jag tycker är för lite, särskilt med liten stil. Radlängden för vanlig stil är totalt 80 och för liten stil 132. Räkna bort vänster- och högermarginal och du får radlängden att införa på rad 4. Allt detta måste göras för varje sidformat du tänker använda. Prova alltså först genom utskrift med P för att se om det är en stilkombination som du vill ha. Glöm sedan inte att spara annars blir allt o gjort.

Apropå överskriften kan det vara lämpligt (men välj själv) att skriva <DA><VJ> (betyder DATum Vänster-Justerat), <ÖV><CJ> (betyder ÖVer-skriften CenterJusterat) och <NU><HJ> (betyder sidNUMmer Höger-Justerat), lika för både udda och jämna

DISGEN 5.1 Frågor och svar

?

!

Fråga: När jag gick över till senaste versionen blev jag av med alla släktingar! Varför?

Svar: De är inte borta men syns inte. Det beror på att de finns i en katalog under DG5 (vanligen kallad ARKIV) medan man i den nya versionen med förenklad installation har flockarna i

sidor så länge man inte skriver för tryckning i bok med slutlig tryckning på båda sidor. Vill man ha med sin signatur (/XY) eller annan text efter t ex datum skriver man <DA>/XY<VJ>. Utskriftsdagen tas från datorns klocka. Se sid 143 i manualen.

Fråga: Hur skriver jag om en misslyckad sida mitt i en svit av flera sidor?

Svar: På Tavlör-menyns Utskrifts-menü väljes den felaktiga sidans nummer som 'Börja skriva från sida' och samma tal på 'Sista sida att skriva'. Se sid 113. Detta förutsätter förstås att du inte gjort så stora ändringar att sidbrytningen ändrats.

Fråga: Varför rör sig inte skrivaren när jag trycker för 'Starta utskrift'?

Svar: Om skrivarens kablar är i ordning kan det bero på att du inte valt 'Skrivare' som utmatningsmedium (Utskrifts-menyn) eller att du inte byggt någon struktur att skriva ut (Tavlör-menyn).

Fråga: Jag har en bärbar dator och har svårt att se alternativen i DISGENs menyer. Vad gör jag?

Svar: Starta med att från C:\DG5> skriva DGCNF BW + ENTER. Vid behov kan du sedan gå in i färgmenyn och justera något om du vill. Passa samtidigt på att titta på skrivarinställningarna innan du sparar och går ur. Man kan också starta programmet direkt genom att skriva DISGEN BW + ENTER.

Fråga: Det här med säkerhetskopiering eller backup tycker jag är besvärligt. Kommandot COPY fungerar bara ibland och det är mycket att skriva. Hjälp!

Svar: Datorn är väldigt känslig för rätt ord, mellanslag och rätt ordning. När det gäller COPY så är den allmänna regeln följande: COPY mellanslag VAD mellanslag VART. Om man står i en katalog för antingen källa (vad) eller destination (vart) behöver man inte skriva ut katalognamnet men det är inte fel att göra det. Om man står i källans katalog behöver man med andra ord bara skriva själva filnamnet, annars måste det alltså vara full vägbeskrivning till rätt katalog (t ex c:\dg5\arkiv\pf1.flk). Inga extra eller utelämnade mellanslag! Om destinationskatalogen är aktuell behöver man

inte alls skriva ut den, men man kan göra det. Om du t ex har den katalog aktuell, där flockfilerna finns, normalt ARKIV-katalogen, är det bara att skriva: COPY pf?.flk a: Om du har den senaste versionen, från 5.1-4, och dessutom valt förenklad installation finns där ett kortkommando för att spara, som naturligtvis är praktiskt att använda. För att ytterligare rationalisera kan man sedan använda antingen ett menyprogram, där man bara klickar på en ruta för att få jobbet utfört, eller använder ett särskilt backup kommando, som finns i MS DOS 6.0 eller kombinera dessa båda. Backup-en i 6.0 är lätt att använda och komprimerar också filerna så att mer får plats på en diskett. Den som vill ha mera handgripliga råd om detta är välkommen att skriva eller ringa till mig. De som vill veta lite mer om datorkommandon och DOS-systemet kan förslagsvis investera i en liten skrift på ca 15 sid som jag skrivit och som säljes av DIS SYD till självkostnadspriset 45 kr inkl moms och plastmapp (täcker kopiering, mapp och porto). Sätt i så fall in detta belopp på vårt postgirokonton och ange vad det avser samt din adress, förstås.

Fråga: Vissa notiser i mina ansedlar skrivs inte ut! Varför?

Svar: I menyn under Listor/Ansedlar/Utskrift finns en meny. En av de sista valen där innebär att man kan välja att inte skriva ut sådana notiser som har språkval. Se till att det står Nej där, såvida du inte särskilt önskar valet Ja.. Samma fråga finns även i några andra Utskriftsmenyer.

Fråga: Varför får jag konstiga namn och individnummer vid utskrift under Utdrag?

Svar: Om man har valt utskrift i 2 spalter och inte texten får plats på den sålunda tilldelade halva sidbredden reagerar programmet/skrivaren så att andra spalten skrivs över den första. De längsta ordens högra del i första spalten sticker då fram om den andra spaltens ord är kortare. Ändra alltså till 1 spalt eller se till att texten inte tar så stor plats. Det senare kan kanske också ordnas genom att under Register/Inställning/Tabulerad utskrift välja Nej.

Fråga: Hur ordnar jag radbyte där jag vill ha det, t ex för dikter?

Svar: Det finns två vägar. En är att efter varje rad skriva <NR> och för ny

vers <NR2>. En annan väg är att skriva <ORall text i rad 1>Enter och <ORall text i rad 2> o s v. Om man vill ha texten centrerad på raden börjar man varje rad med <CJ>. Andra koder finns i manualen, se kap. 19.14.

Fråga: Hur delar jag en flock som tenderar att bli för stor?

Svar: Först måste man avgöra hur man skall dela den. En vanlig utgångspunkt är att dela i ett parförhållande och låta vardera maken vara utgångspunkt bakåt till var sin flock. Därför väljes detta förfarande här. Se också kompletterande beskrivning i kap. 21.3 i manualen.

1. Starta DGBYT från C:\DG5> genom att skriva DGBYT + Enter. (Gå ur DISGEN helt, gå alltså inte via Övrigt-menyns DOS-skäl.)

2. Välj Söklistan i menyraden och i undermenyns första rad flock och personnummer på t ex hustrun. Välj sedan "Expandera efter släkt". Nu skall söklistan vara klar och innehålla alla de personer som skall ingå i den nya flocken. Väl ev också att spara söklistan på fil med t ex namnet HUSTRU, men detta är inte nödvändigt.

3. Gå till menyradens Diverse. Välj i översta raden, "Flytta valda personer till ny flock" och ge sedan numret på den nya flocken. Finns inte numret tidigare skapas en flock med angivet nummer.

4. När du ändå är i DISBYT så kolla även notiserna (21.5) och kanske även relationerna (21.4).

5. Gå ur DGBYT med Uthopp och in i DISGEN och kolla där att personerna fått nytt nummer.

Fråga: Musen fungerar inte i DISGEN, när jag kör från Windows.

Svar: Musen fungerar inte i något DOS-program som körs i fönster från Windows (se Windows-manualen). Den fungerar emellertid utmärkt om man kör på full skärm. Man växlar mellan dessa båda alternativ genom att trycka ALT + Enter samtidigt.

(Mus-användning i DOS-fönster fungerar i Windows vers 3.1 / Björns kommentar)

TIPS

När du vill göra en ny person i familjerutan aktiv så förflytta musmarkören till denne och tryck därefter på **högra**

musknappen. Detta är mycket snabbare än att använda F4. Samma musknapp kan också med fördel användas i st f ESC för att stega sig bakåt i menyer.

Om du håller på med en släkt kan det vara bra att snabbt kunna flytta till andra personer som inte syns i familjerutan. Skapa då först ett underlag till antavla eller stamtavla över aktuell del av slakten (under Tavor) och tryck på "Visa den byggda strukturen". Nu kan du med mus eller piltangenter lätt antingen komma till familjerutan med den utpekade som aktiv, Välj ALT+G och sedan tillbaka igen med ALT+U, eller till personens Notisruta, Välj F9 och tillbaka igen också med F9 för val av ny person. Snabbt och enkelt!

(När du skapat en an- eller stamtavla kan du också lägga personerna i söklistan. De blir sorterade i bokstavsordning och det är lätt att hitta i den via Alt + H. Välj en person, tryck Enter och den blir genast aktiv person i Familjeöversikten. Sedan kan du också bläddra här mellan personer med närliggande efternamn med hjälp av PgUp- och PgDn-tangenterna. / Björns kommentarer)

Ove Billing

DISGEN för Mac

För lite om DISGEN för Macintosh?

Många medlemmar med Macintosh känner sig nog litet besvikna på DIS och Diskulogen, eftersom innehållet i tidningen så totalt domineras av olika aspekter på DISGEN för DOS. Vi är fortfarande en liten skara Macintosh-ägare i föreningen.

Ansvarat att hålla igång och helst utveckla Macintosh-versionen av DISGEN, manualen, distribuera pro-

gram, svara på frågor per telefon och brev vilar nästan enbart på mig. Allt detta är trevligt men tiden räcker ibland inte riktigt till varför jag hittills försummat att regelbundet också skriva en spalt i Diskulogen. Det behövs insatser av flera Macintosh-ägare! Under det senaste året har antalet DISGEN-användare med Macintosh ökat mycket kraftigt och många av de nytilkommande har mindre datorvana. Därför är det viktigt att de erfarna användarna ställer upp och hjälper nykomlingarna.

Lokala aktiviteter

Därför är det glädjande att det även kommit igång lokala Macintosh-aktiviteter. I DIS SYD har man t. o. m. startat en serie diskussionsaftnar om Macintosh. Inom den verksamheten kan man säkert hjälpa oerfarna datoranvändare att komma igång men även komma fram med förslag till förbättringar av programmet. Kontaktpersoner för denna verksamhet är: Anders Larsson, Storgatan 17, 233 31 Svedala, tel 040-40 02 23 och Kerstin Olsson, Östra Ströo 26, 241 91 Eslöv, 0413-31025. DIS-SYDs sekreterare, Jan Nilsson kan säkert också hjälpa till.

Värdefull hjälp

En som redan har hjälpt till på det lokala planet och även hjälpt mig med program och manual är Sven Olby, Ragnarröksgatan 12, 723 55 Västerås, tel 021-20494. Han har lett kurser i DISGEN för Macintosh-användare. Under höstens kurs gjorde han en noggrann genomgång av programmet och manualen och påpekade skillnader mellan dessa, vilka uppkommit när jag har modifierat programmet utan att alltid göra motsvarande rättning i manualen.

Han föreslog även en hel del förbättringar av programmet, som i vissa fall kunnat genomföras, huvudsakligen beträffande dialogrutor. Han har även påbörjat ett sakregister till manualen. Tack Sven! Sven kan även ställa upp för förfrågningar angående programmet inom hans lokala område.

Hans önskemål om vissa förändringar ledde även till att jag gick igenom vissa programfunktioner, som hade givit problem ibland med bl a egendomliga felmeddelanden och programavbrott. Genom optimeringar av programmet tycks det som om det mesta i den vägen har kunnat avlägsnas. Att jag inte alltid kunnat upptäcka alla sådana problem kan bero på att alla har så olika miljö i sina

datorer med ofta en mängd samtidigt aktiva program. En förarglig brist var att ibland bortföll vissa av valen under meny Redigera. Detta är nu rättat. Programmet fungerar i miljöer som kräver 32-bitars adressering och även med den sk program-cachen som datorer med 68040-processorer har.

Macintosh-grupp i DIS-ÖST?

Jag var i höstas inbjuden till DIS ÖST för en demonstration av DISGEN för Macintosh. En ganska stor skara medlemmar hade mött upp trots att det första snöfallet med trafiksvårigheter gjorde transporter vanskliga. Alla var överens om att det även här behövdes en lokal Macintoshgrupp för att ta till vara Macintosh-användarnas intressen. Macintosh-användarna har en representant i styrelsen: Hans Bergendahl, Udden 227, 140 41 Sorunda, tel 0753-40540, som säkert kan upplysa om ev. framtida planerade aktiviteter.

Manualförfattare efterlyses

Manualen till ett datorprogram skrivs ofta av "fel" person, nämligen av programutvecklaren. Han/hon är den som minst har behov av manualen. Därför borde manualen skrivas av användarna. Här kan alla göra en insats. Har du förslag så hör av dig! Vad är svårt att förstå? Förslag till bättre beskrivning i så fall.

Macintosh-användarna brukar inte läsa manualer särskilt mycket. Det finns vissa saker som man faktiskt måste läsa sig till i manualen. En del av de frågor jag får finns besvarade i skriften men är antagligen inte tillräckligt bra uttryckta.

Överföring av data till och från PC än en gång.

Jag har fått flera förfrågningar om problem efter min senaste artikel i Diskulogen. Det har visat sig svårare att föra DISGEN-filer från Mac till PC än i motsatt riktning. Jag var inte tidigare medveten om att PC-programmet DGBYT, som konverterar till och från textfiler använde sig av H-notisen för att räkna antalet åkten-skap. I DISGEN för Mac använde jag aldrig denna notistyp, men lade in den automatiskt av kompatibilitetsskal. När sedan DISGEN 5.x använde H-notisen på ett nytt sätt, nämligen för att kunna söka efter olika begrepp gjorde jag samma sätt. Lösningen på problemet är att på nytt skapa en H-notis när man gör en textfil. H-notis som "flagg"-fält måste tas bort. Detta

betyder att man kan använda H-notis som flaggfält i flockfilerna, men denna kan inte föras över när man skapar filer i textformat. Men det gör kanske inte så mycket. Det huvudsakliga användningsområdet av textfiler är att byta data mellan Mac och PC.

Ett problem som kan vara litet större än jag trodde är att DISGEN för PC inte bara tillåter två datum med bindestreck mellan i datumfälten utan även tillåter vilka tecken som helst. I Mac tillåts siffror och punkt. Man måste köra kontrollprogrammet 'Kontrollera notiser' och sedan gå in och rätta datum sedan man skapat en flockfil från överförda data. Det kan annars bli fel vid utskrifter. Så småningom kanske jag kommer att göra om konverteraren men det kan ta tid.

Det är tillåtet att skriva in uppgifterna om ett äktenskap i DISGEN för DOS utan att mata in partnern. Detta går inte i DISGEN för Mac. Konverteraren gör därför om sådana giftmålnotiser till en textnotis.

En varning kan vara på plats. Tag alltid till vana att lägga importerade textfiler i en ny mapp. Först när flockfilerna för Mac är klara och kontrollerade bör man lägga dessa i den mapp där man har sina vanliga flockfiler. De flockfiler som skapas måste få samma nummer som de hade i textfilen och om man redan har en flockfil med detta nummer kommer den att förstöras när det skapas en ny. Enda sättet att byta flocknummer är att flytta individerna.

Inskrivning av text

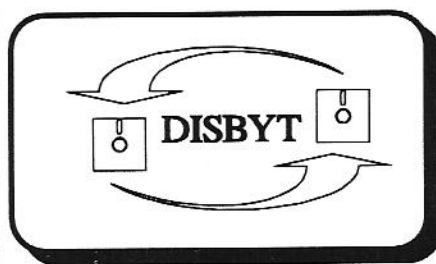
Jag har fått några frågor om inskrivning av text.

I DISGEN för Mac kan man skriva in texten löpande i en liten textruta och programmet gör sedan om texten till textnotiser. Även om denna inte är scrollbar skulle man kunna skriva in ganska mycken text, mycket mer än vad som ryms i 100 notiser. Jag har därför lagt in en spärr, så att max 900 tecken kan skrivas in, vilket motsvarar drygt 11 rader, varefter det sker ett uthopp. Detta upplevs som frustrerande särskilt om man klistrar in nytt material, då en del av det tidigare inskrivna förloras. Jag skall därför fundera över någon annan lösning på problemet. Man bör tillåta att skriva in mer text och skjuta in en varning i stället för att automatiskt "rädda vad som räddas kan". Tror jag.

DISREG för Macintosh?

DISREG var (är?) ett registreringsprogram för bl a kyrkoarkivalier med en hel del fördelar, f a möjligheten att "on line" skapa förkortningstabeller för snabb inmatning. Det har inte varit någon större efterfrågan och jag har inte lagt ner så mycket tid på att utveckla programmet. För egen del ville jag använda det för att skriva register till en avskrift av domböckerna för Grangärde 1548-1749, som Kjell Vadfors gjort och deponerat i Kopparbergs länsarkiv i Håksberg i Ludvika. (När skall jag få tid att göra registret?) Jag gjorde en del smärre förändringar och fick programmet körbart. Erik Ahtinen i Viskafors hade också behov av ett sådant program och hjälper mig med testning. Finns det behov av DISREG?

Arne Wallgren

DISBYT i USA

Vid mitt besök i USA i somras fick jag bevis för att DISBYT fungerar även på andra sidan av Atlanten. Jag besökte då National Genealogical Societys konferens i Baltimore. På min bärbara dator hade jag tagit med mig dels DISBYT-basen och dels en bas med Sveriges släktforskarförteckning för att kunna förevisa dessa för hugade svenskaner.

På konferensen hade man en särskild datoravdelning, där man kunde provköra diverse amerikanska släktforskarprogram. Jag försökte intressera den huvudansvarige George Archer för mina databaser med klen resultat. Däremot hade han en medhjälpare vid namn Sheila Nelson som hade svenskt påbrå. Hon var intresserad av släktnamnen Sätter och Hahn, och blev både nyfiken och imponerad då dessa namn fanns med i båda databaserna.

Dagen därpå hade hon tagit med sig ett GEDCOM-utdrag av sitt svenska material, vilket vi körde in i DISBYT på sedvanligt sätt. När vi sedan samkörde hennes material mot basen, fann vi att hon forskade på en släkt Falk i Jäders sn, Sörmland, som jag råkade ha på min antavla. Det visade sig att vi var sjumänningar! Efteråt har jag räknat ut att vi hade ungefär en

femtiondels chans att vara så "nära" släkt.

DISBYT i NORGE

Nu är det inte bara i USA man köra DISBYT, utan även i Norge, där det finns en norsk DISBYT-bas. De sista månaderna har jag fått några bidrag från Norge. Innehåller de bara norskt material skall man skicka disketten direkt till DIS-Norge, men är det svenskt material går det bra att skicka det till mig. Helst bör man om möjligt skilja upp materialen mellan länderna.

DIS-Norges bas sköts av Gunnar Aabøe, Kil, N-3766 Sannidal, Norge.

Dagsläget

När du läser dessa rader har antalet bidrag i vår DISBYT-bas passerat 400, som torde ha registrerat ca 700000 personer. Sannolikheten att hitta släktforskare som forskar på samma släkter ökar ständigt, varför jag som vanligt vill uppmana alla forskare att skicka in material till basen. Läs Nyckeln till DISBYT som kom med Diskulogen nr 30.

DISBYT 2000

Jag har också så smått börjat planera för en ny version av DISBYT-basen som kommer att ha med mer uppgifter, som preliminärt kallas DISBYT 2000.

Olof Cronberg

Fjärran DISBYT-material

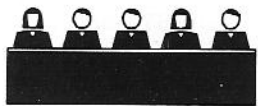
En av våra medlemmar, nr 5083 Erling Larsson, meddelar att han har fått ny adress: Box 7822, Kampala, Uganda. Samtidigt bifogar han en DISBYT-diskett som jag tar sig an. Efter lite bortstädning av en del skräpstecken i underlaget lyckas jag få fram en hel del träffar, bl a flera '5:or', dvs där både namn och ort överensstämde för minst 5 uppgifter.

Det är trevligt med post till DISBYT med vackra frimärken från frammande länder och med spännande innehåll. Dessutom är det roligt att DISBYT-jämförelsen gav så positivt resultat. Och snart får troligen dessa DIS-medlemmar 'med träff' direkta förfrågningar via brev med samma vackra frimärken på!

Lycka till Erling!

önskar Kjell Weber
DISBYT-administratör i DIS-VÄST

Rapport från "skolbänken"

TBV-kurs

Under oktober-nov 93 genomförde TBV åter en grundkurs på DISGEN-programmet. Tolv medlemmar har under tre lördagar kämpat med flockar, tavlor, kopplat och lossat, provat på att göra utskrifter och olika inställningar. Som jag tidigare märkt kan det vara stora skillnader på deltagarna då vissa är vana att arbeta med datorer och andra har nästan ingen erfarenhet alls. Detta försökte vi råda bot på genom att erbjuda en kort DOS-introduktion före kursstart. Några gick på den. Det behövs dock mycket mer grundläggande datakunskaper för att man ska kunna utnyttja alla möjligheter som DISGEN erbjuder.

Den vanligaste DISGEN-användaren ser troligen ut som jag själv gjorde den dag jag köpte programmet. Jag minns att jag ringde runt till de flesta i DIS-styrelsen och frågade en massa. Idag har jag lättare att förstå då jag gått en del datakurser. Jag tycker det är viktigt att vi på olika sätt försöker erbjuda medlemmar att lära sig mer om data. Vi ska givetvis erbjuda kurser på DISGEN och det har också kommit fram önskemål om "tematräffar" där man tar upp något speciellt område. Utvärderingarna vi gjorde från höstens kurs visar att många tyckte det var svårt att lägga in uppgifter på ett konsekvent sätt, svårt att rätta till när man gjort fel och svårt med inställningar av utskrifter. Man har även tyckt att manualen är svårläst. Det kan kanske till viss del bero på att den talar "dataspråk".

De flesta vill gå fortsättningskurs och när vi gick igenom innehållet i en sådan framkom det att vi egentligen ska gå igenom samma saker igen, med mer fördjupning och praktiska övningar. Deltagarna ville även förlänga kursen till fyra lördagar.

Grundkursen har tagit upp följande:

- Presentation av DISGENs alla möjligheter
- Genomgång av deltagarnas syfte med att använda DISGEN t ex

praktiskt att ha allt på data, byta anor med andra, göra listor, göra en släktbok etc.

- Flockval, numreringssystem, datumformat, ordning hos notiser,
- Datorns funktion, installation,
- Genomgång av menyer, skapa flock, lägga in personer, (samma för alla deltagare)
- Funktionerna F6 och F1
- Kommentarfält, nya uppgifter, nya barn, nya giften,
- olika inställningar tavlor,
- praktiska övningar
- koppla ihop och lossa,
- radera och byta ordning
- sökfunktion,
- oforskat,
- DGBYT

Vi har våra kursen i en skolsal och alla deltagare har tillgång till en egen dator. Men, det är fler än vi som har "tillgång" till dessa datorer. Första träffen kämpade alla med att lägga in uppgifter (alla lägger in samma) och deltagarna hade hunnit olika långt. Andra träffen var det tänkt att fortsätta där vi slutade. Dock hade det varit en fritidsgrupp i lokalen och de hade då inga svårigheter att arbeta med DISGEN. Flockarna hade bytt namn till "Töntar" och individerna hade fått de mest underliga namn och data. Ja, det var egentligen ganska roligt men det innebar en del extra arbete. Medan Karl-Göran gick igenom en del med hjälp av over-head skrev jag in alla uppgifter och gick runt och installerade dessa i alla datorer. I vissa fall fick vi även lägga in programmet på nytt då ungdomarna hade tagit bort det eller på annat sätt saboterat. Detta lärde oss hur viktigt det är att göra säkerhetskopior.

Men, här är plats för en liten varning. Flytta inte disketter mellan lektionssalar och egna datorer då det finns stor risk för "virus". Vi tar upp problemet "virus" på alla kurser för att undvika att råka ut för sådant.

Ja, detta var en liten resumé av en kurs som vi genomfört i Södertälje. Deltagarna kan räkna med att snart bli kallade till den fortsättning som vi planerat. Men innan dess ska vi genomföra en ny grundkurs för nya medlemmar eller släktforskare som funderar på att satsa på registrering av sina anor på data.

Vi ska också börja fundera på hur vi lägger upp en kurs som lär oss disponera och "layouta" en släktbok. Finns det kanske någon medlem som gjort en bok. Vore intressant att få se hur andra har gjort. Dela gärna med

Er, ge oss tips och idéer.

Marianne Falkenströmer
telefon TBV 08-550 32960
eller bostaden 08-530 34039

Från västlig horisont

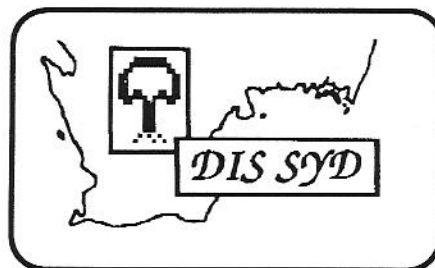
Carlsborgs Släktforskarförening och DIS-VÄST hälsar alla släktforskare och andra intresserade till

En heldag på Biblioteket i Karlsborg Lördagen 7 maj 1994

Program:

10.00 - 11.00	Kaffe
11.00 - 11.30	Anförande om Karlsborg förr och nu
11.30 - 13.15	Besök på fastningen
13.15 - 14.15	Lunch
14.15 - 15.00	Anförande av Björn Lippold
15.00 -	Visning av DISGEN, DISBYT mm

Finns det intresse för en DISGEN-kurs i norra Västergötland, hör av er till:
Lars-Bertil Nilsson
Box 53
540 50 Moholm
tel 0506-204 94

Sedan jag sist skrev i den här spalten har inte så mycket spektakulärt hänt. Lugnet är emellertid skenbart, vi har legat i som små iglar på olika fronter. Vi gick vid årsskiftet ut till DIS-medlemmar i bl a Småland (de med postnummer som börjar på 3) och erbjöd medlemsskap och service (vi har förstått att de känner sig ligga i en sorts Ingenmansland). Det resulterade i 17 nya medlemmar och vi är därför nu något över 300 medlemmar. Vi hälsar de nya välkomna och hoppas kunna serva dem bra.

I samband med medlemsbrev strax före jul gick vi också ut med en enkät till alla medlemmar. Vi har fått in ca 120-130 svar (TACK! Nära halva antalet medlemmar har svarat) och kommer att dels bearbeta svaren lokalt dels skicka dem till DIS för begrundan. Vi fick både ris och ros och en hel del tankeväckande synpunkter. En del kommer säkert att medföra förbättringar i olika avseenden. Adressändringar skall vi dock försöka fixa genast.

Vi hade ett styrelsemöte den 15 febr och då spikade vi nästa medlemsmöte till 16 april kl 13.30 i Helsingborg. Mötet äger rum i Norrehedsskolan, Planteringsvägen 139 (parkering på skolgården). vi kommer att behandla senaste uppdateringen av DISGEN, ge praktiska tips om utskrifter och diskutera lite kring olika typer av utrustningar som scanners, modem och skrivare.

SGF (Skånes Genealogiska Förbund) har årsmöte i Trelleborg i samband med att Söderslättis Släkt- och Hembygdsforskarförening firar sitt 10-årsjubileum den 26-27 mars. Program-punkterna, värdefulla föredrag etc, vid jubileet hittar ni säkerligen på andra ställen. DIS SYD och därmed DIS kommer givetvis att finnas bland utställarna och vi hälsar alla medlemmar och icke-medlemmar välkomna för att knyta nya bekantskaper och kanske få svar på frågor om det inte blir för jäktigt. Vi lovar i alla fall att notera alla frågor som inte kan lösas på stubben och sedan återkomma.

ALU-projektet på Landsarkivet rullar vidare men styrkan har reducerats med en person, som börjat studera. Hon blev i stället medlem hos oss och har blivit tänd på släktforskning. Trevligt!

Ganska många hör av sig på telefon eller brev till mig och de andra i styrelsen med frågor i samband med svårigheter av olika slag. Vi försöker hjälpa alla i mån av tid och kunskap, så fortsatt höra av er! Mina egna frågare kommer från Luleå i norr till Malmö i söder och än orkar pensionären svara på allt!

Ove Billing

En av våra medlemmar ägnar sig åt att renovera och ordningställa begagnade mikrofilm-läsare. För närmare information kontakta:

Thure Nilsson
Bogesundsg. 13
256 55 Helsingborg
tel 042-2968 19

22 mars:

Från DIS-ÖST rapporteras ...

om flera aktiviteter i vår. I möteskalendern hittar vi bl a:

Erfarenhetsåterförelse, insamling av önskemål och förbättringar i DISGEN v 5.1, Plats: Starrängsringen 69 (på Gärdet) kl 19.00

16 april:

SSGF har öppet hus. DIS-ÖST medverkar med demonstration av DISGEN och DISBYT.

Smörgåsbord

Temakvällar kring DISGEN v 5.1 på fortsättningsnivå. Plats Birger Jarls-gatan 104 (ingång via cykelförråd i gårdsfastigheten), kl 19.00, ingen anmälan, avg. 15:-/pers.

Onsdag 16.3

Hur skraddarsyr jag mina utskrifter?

Onsdag 23.3

Hur sköter jag mina flockfiler: sökning, konvertering, delning, hopslagning mm.

Efterlysningar

Efterlysning 1

Vid ett besök hos mina kusiner i Montana, USA, fick jag en förfrågan om jag kunde söka efter släktingar till en kvinna bosatt i Butte och som skulle gifta sig med en "kusinson". Hennes namn: Jennifer White.

Dessa uppgifter fick jag:

Great grandmother: Frida E Sylvester-sson. Gift med Charlie (Carl) Martinsson, född 1876 och flyttade till Minnesota 1910.

Syster till Frida: Maria Elisabeth Sylvestersson.

Barn: Patricia Jean Martinsson Kayel Martinsson Karl Martinsson. Född 1903. Gift med Pathi Duncan från Irland. Flyttade tillbaka till Sverige.

Great great grandparents: Olof Solffer-ssen (fr Skiokeve, Norge), född 3.6.1839. Gift med Mart Elisabeth Jäderholm (född 13.1.1842 i Nätra)

Great great geat grandparents: Salfest Iverssen, Holemark g m Marie Olsdotter

Great great great great grandparents: Iver Solfferssen, Aanstrad g m Mari Hansdotter

Tacksam för kontakter!

Medl 5366
Allan Tegebro
Österunda Salinge
740 83 Fjärdlunda

Efterlysning 2

Finns det någon som har uppgifter på

- Anna Bergström f 1744, Anders Rudling f 1732 och barnen Johan Erik f 1768, Anders Magnus f 1770 och Lars Jöran f 1771, som flyttar från överstesätet Mårdnäs i Segersta sn i Hälsingland 1772 till Uppland.

- Maja Stina Engman f Rudling 1777 inflyttad 1817 till Uddevalla från Västergötland.

Svar till

Lars-Bertil Nilsson
Box 53
540 50 Moholm
tel 0506-204 94

Efterlysning 3

Jag har ett problem därför att det inte finns kyrkoböcker kvar på ett ställe, nämligen i Lindfors bruk, Vissefjärda, H-län. Jag letar efter en smedmäster och hammarsmed som heter Alexander Beckman (1764-1831.02.15) som var gift med Ingeborg Helena Wallentin (c:a 1768-1827.08.26). De dog båda i Paulström, Karlstorp, H-än. Ett namn som Wallentin kan troligen inte vara så värst många som har haft och namnet Beckman kanske kommer från någon flottist i någon tidigare generation, så om det är någon som har stött på några uppgifter sm kan vara intressanta för mig, var snävt och skicka några rader till

Jan Andersson (medl 4426)
Kellgrensgatan 26
502 56 Borås

Insändare

Tankar om DISBYT

När man får tillbaka sin diskett från DISBYT och börjar läsa filerna om FEL och VARNINGAR så blir man lite förskräckt första gången och sedan försöker man att rätta till det värsta men se då visar det sig att för en hel del personer så har man inte säkra uppgifter utan man har matat in ett gårdsnamn utan socken och län eller att man bara har en anteckning om att personen har flyttat till ett län men inget mer.

Jag skulle vilja att det i programmet fanns en kod som man kan ange som markerar att det är en osäker uppgift så slipper en som kör det i DISBYT att försöka leta reda på några fler detaljer utan framgång att det är en icke fullständig och/eller osäker uppgift. När det gäller andra länder hur bör man skriva, i mitt fall säger varningsfilen att det saknas länsbokstav för Danmark, vilket torde vara rimligt då det gäller vårt grannland. Kan det tex gå att göra så enkelt som att något tecken och ett "O" för osäkert kan skrivas före ett osäkert namn eller enbart om man inte har någon uppgift om någon trolig gård, socken eller län?

Stavningar under olika tidsperioder

När man matar in uppgifter så blir det ju lätt så att man tar den stavning som man hittat i kyrkböckerna eller i annat material och den har ju ändrats under åren. För att undvika att det slår ut som ett fel skulle jag önska att det fanns en funktion i programmet som har de olika stavningarna av kommunerna samt de tidsperioder som en viss stavning gällde under inmatade så att när tex DISBYT läser en fil och reagera på att det inte hittar någon socken med den stavningen så kan denna önskade funktion titta efter vilken tidsperiod som är angiven för den posten och gå in i sitt jämförelse-material och kontrollera om det vid denna tid fanns någon kommun som stavades på det viset. Med en sådan funktion skulle ju alla körningar i DISBYT och arbetet med att förbereda

medlemmarnas inskickade filer gå mycket snabbare och man skulle ha kvar de ursprungliga stavningarna i sina filer. Jag har själv råkat ut för att DISBYT protesterat mot att SAFSNAS i Dalarna i mina filer har stavats som Setsen, Sepsen. Det kan ju kännas rätt trevligt att kunna ha kvar de gamla namnen tex om man vill skriva någon form av släktkrönika.

Jag ställer alltså frågan till de programmeringskunniga: Är detta något realistiskt förslag?

Med vänliga släktforskarhälsningar

Jan Andersson (medl 4426)
Kellgrensgatan 26
502 56 Borås

En del medlemmar undrar hur det går med DISKART, ett program som skall kunna presentera släktforskarresultat grafiskt i socken- och landskapskartor.

Programmeringsarbetet pågår fortfarande och vi hoppas kunna presentera en första version inom en inte alltför avlägsen framtid.

Bland annat skall man med DISKART med hjälp av utdrag från händelsenotiser i DISGEN kunna åskådliggöra hur individer flyttat under sina liv och hur släkterna brett ut sig geografiskt.

**Glad
Påsk!**

Nya medlemmar

Vi hälsar följande nya medlemmar **hjärtligt välkomna** i 'gänget'!

Hoppas ni skall få stort utbyte av era medlemskap genom den service som DIS erbjuder i form av hjälpmedel, databaser, register och sökmöjligheter, kontakter, kurser och övrig information.

Bokstaven efter medlemsnumret anger att personen i fråga också blivit medlem i någon av DIS regionföreningar (V: DIS-VÄST, S: DIS SYD; Ö: DIS-ÖST och M: DIS-MITT).

- 2132-V Gunnel Persson, MÖLNDAL
- 2164-V Sven Stavhagen, VÄRÖBACKA
- 2165-V Bror Palmberg, VÄSTRA FRÖLUNDA
- 2166-V Lars Stage, MÖLNLYCKE
- 2167-V Anders Strömbom, BORÅS
- 2168-V Sören Nilsson, TORSLANDA
- 2169-V Iris Bergh, KUNGÄLV
- 2170-V Stig Nejdesjö, MÖLNDAL
- 2171-V Stig Jangeklint, ÖVERLIDA
- 2172-V Jan Tallnäs, MÖLNDAL
- 2173-V Maj Hansson, LYSEKIL
- 2174-V Hans Edman, ONSALA
- 2175-V Hans Vappula, GÖTEBORG
- 3136-Ö Marita Krusell, STOCKHOLM
- 3137-Ö Ove Gammals, BROMMA
- 5409 Bengt-Arne Ivarsson, HÖÖR
- 5410 Ingvar Westerberg, NYKÖPING
- 5411 Martin Hellström, LINKÖPING
- 5412 Curt Carlsson, NORRSUNDET
- 5413 Olle Brundin, SOLLENTUNA
- 5414 Sune Karlsson, LILLA EDET
- 5415 Hans Eimerson, VINNINGA
- 5416 Rolf Bergström, LINKÖPING
- 5417 Erik Kvesetberg, KIRKENAER NORGE
- 5418-M Ove Westin, STÖDE
- 5419 Torsten Edqvist, TAVELSJÖ
- 5420 Johan Warfvinge, BORÅS
- 5421 Arne Halldin, VÄSTERÅS
- 5422 Leif Carlsson, KALMAR
- 5423 Fred Mattsson, LUND
- 5424 Kerstin Lindqvist, HALLSTAHAMMAR
- 5425 Jan-Erik Vällfors,

- 5426 ÅKERSBERGA
Lars Hellgren,
KUNGSBACKA
- 5427 Börje Hallberg, KÖPING
- 5428 Eric Bihrling,
HALLSTAHAMMAR
- 5429 Claes Säfström,
ESKILSTUNA
- 5430 Roger Holmstrand, SKOGÅS
- 5431 Per Karlsson, TIDAHOLM
- 5432 Roland Kullman, VARBERG
- 5433 Per Andersson, MJÖLBY
- 5434 Göran Björnhag, UPPSALA
- 5435 Bo Lanhammar, LINKÖPING
- 5436 Arne Carlson, LINKÖPING
- 5437 Dan Blomgren, HANINGE
- 5438 Jan Erik Källfors,
ÅKERSBERGA
- 5439 Jüri Baumann, GÖTEBORG
- 5440 Lennart Linnarsson,
VARGÖN
- 5441 Bengt Forslund, SÅGMYRA
- 5442 Björn Schröder, KULLAVIK
- 5443-S Inga Britt Carlsson,
STAFFANSTORP
- 5444 Otto Jörgensen,
SKEDSMOKORSET NORGE
- 5445 Yvonne Røj, SUNDOM
FINLAND
- 5446 Jan Edman, NORRKÖPING
- 5447 Mats Olsson, ÖREBRO
- 5448 Åke Jakobsson, TIDAHOLM
- 5449 Sven Erik Saxgård, GNESTA
- 5450 Leif Strandberg, ARBOGA
- 5451-S Åke Ottosson, HÖÖR
- 5452 Leif Hoverberg, VÄRGÅRDA
- 5453 Leo Setälä, MALAX
FINLAND
- 5454-S Gunilla Sjöberg, LUND
- 5455 Peter Ervelin, VESSIGEBRO
- 5456 Harry Holm, MARIESTAD
- 5457 Olle Ericson, JÄRVSÖ
- 5458 Lennart Jarlevang,
GÖTEBORG
- 5459 Fredrik Törner, LINKÖPING
- 5460 Dan Halvardsson, SÄFFLE
- 5461 Anna-Maria Persson, BODEN
- 5462 Magnus Prinsström,
UPPLANDS VÄSBY
- 5463 Stefan Guldén, YTTERMARK
FINLAND
- 5464 Håkan Schultz, LINKÖPING
- 5465 Lars Andersson, TUMBA
- 5466 Arne Borgert, SOLLENTUNA
- 5467 Ing Britt Landerstedt,
NORBERG
- 5468-S Ingalill Gäre, DALBY
- 5469 Per Mobjörk, VIKINGSTAD
- 5470 Nils Erik Samson, LIDINGÖ
- 5471 Kristin Stöbakk Stavrum,
ÅLESUND NORGE
- 5472 Birger Ahlrén, YXLAN
- 5473 Ingegerd Svednell,
MUNKFORS
- 5474 Bengt Gullbing,
STOCKHOLM
- 5475 Gunnar Trond, LIMA
- 5476 Jan-Einar Moe, OSLO
NORGE
- 5477 Inger Andreassen, KLAVE-
STAHAUGEN NORGE
- 5478 Anders Bengtsson,
TRANEMO
- 5479-Ö Göran Magnusson,
SÖDERTÄLJE
- 5480 Sune Hammarbro, ROTTNE
- 5481 Jon Pallin, BORLÄNGE
- 5482 Gunnar Magnusson,
UPPSALA
- 5483 Carl Olof Hammar,
KARLSTAD
- 5484 Bjarne Berg, SOLF FINLAND
- 5486 Vesa Kilpelä, HELSINGFORS
FINLAND
- 5488-S Leif Hertzman, ABBEKÅS
- 5489-S Niklas Hertzman, LUND
- 5490 Roy Ljungberg, UDDEBO
- 5491 Ingemar Johansson, KUMLA
- 5492 Anders Möller, KARLSTAD
- 5493 Iréne Ottosson,
BANDHAGEN
- 5494 Folke Hellbom, UPPSALA
- 5495 Lars Gustafsson, HÖÖR
- 5496 Eric Sundén, JÄRFÄLLA
- 5497-M Herman Jonsson, DELSBO
- 5498 Folke Sandell,
VIKBOLANDET
- 5499 Erling Wåge, MÄLÖY NORGE
- 5500 Lars G. Höglund,
MARIEFRED
- 5501 Allan Karlsson, TORSHÄLLA
- 5502 Rune Jonason, OLOFSTRÖM
- 5503 Urban Sandström, UMEÅ
- 5504-S Henrik Karlsson, LUND
- 5505 Bibbi Nylander,
SMEDJEBACKEN
- 5506 Nils Bergkvist, SALTSJÖ-
BOO
- 5507 Ingela Karlsson,
DEGERFORS
- 5508 Arne Berg, SÄFFLE
- 5509-V Jan Erik Eriksson,
MUNKEDAL
- 5510 Tore Ruud, JESSHEIM
NORGE
- 5511 Sven Wiktander,
LINKÖPING
- 5512 Barbro Essermark, UPPSALA
- 5513-M Hugo Martinsson,
NÄSVIKEN
- 5514 Tommy Pettersson,
VÄLLINGBY
- 5515 Gösta Lindberg, LUND
- 5516 R. Pålsson, BODEN
- 5517 John Ljungkvist, HÖGANÄS
- 5518 Göran Blommengren,
GRÄNGESBERG
- 5519 Carl-Eric Åkerlund, VÄXJÖ
- 5520 Elisif Sandsjö, JÄRFÄLLA
- 5521 Agnar Bergkvist, BYGDEÅ
- 5522 David Andersson, UPPSALA
- 5523 Gunnar Berggren,
- 5524 ÄNGELHOLM
Eric Björck, NORRTÄLJE
- 5525 Göran Sjögren,
FALKENBERG
- 5526 Kjell Burvall, SOLNA
- 5527-S Stig Dahllén, SÖDRA
SANDBY
- 5528 Mikael Enarsson, NÄSSJÖ
- 5529 Tomas Evertsson, BORÅS
- 5530-V Arne Fritz, SÄTILA
- 5531 Ulla-Britt Johansson,
LJUNGSBRO
- 5532 Tor Jonzon, UPPSALA
- 5533 Bengt Jönsson, LUND
- 5534-M Rolf Lindberg, SUNDSVALL
- 5535 Marianne Ridderström,
UPPSALA
- 5536 Erling Vagsvag, MALØY
NORGE
- 5537 Suzanne Wernersson, SOLNA
- 5538 Per-Arne Åberg,
HELSINGBORG
- 5539 Peter Andersen, UMEÅ
- 5540 Rune Alander, HOV NORGE
- 5541 Jan Berger, HABO
- 5542 Gunnar Danielsen,
ARENDAL NORGE
- 5543 Fredrik Grefberg,
SOLLENTUNA
- 5544 Bert Häggelöf, NYKÖPING
- 5545 Hans Jansson, KÅGE
- 5546-M Ingegärd Jonsson, LJUSDAL
- 5547 Astrid Leinstedt, BORÅS
- 5548-S Görgen Majevski, VINSLOV
- 5549-S Thure Nilsson,
HELSINGBORG
- 5550 Leif Nordenstorm, BODEN
- 5551 Sven-Arvid Svensson,
GLEMMINGEBRO
- 5552 Johnny Wik, VASA FINLAND
- 5553 Ingegerd Magnussen,
STRÖMSTAD
- 5554 Lars Edmark, LIDINGÖ
- 5555 Inger Blennow, BLENTRAP
- 5556 Martin Granehall,
STUREFORS
- 5557 Eva Sundling, SÄFFLE
- 5558 Tomas Bergström,
LINKÖPING
- 5559 Wido Lith, FRÖSON
- 5560 Jan Nilsson, NORRTÄLJE
- 5561 Lars Wahlström,
ÖSTHAMMAR
- 5562 Gunnar Sundin, TULLINGE
- 5563 Gustav Frantzén, VASA
FINLAND
- 5564 Roland Nilsson, BROMMA
- 5565 Lars Andersson, BOLLNÄS
- 5566-S Irene Kämpe, TRELLEBORG
- 5567-V Lars Kvarby, GÖTEBORG

BERTIL STALEFORS,
medlemsregistrator

POSTTIDNING B

Avsändare: Föreningen DIS
Sandgatan 10 kv
582 35 LINKÖPING

DIS - Föreningen för datorhjälp i släktforskningen

DIS syfte

"Att undersöka och utveckla möjligheter att utnyttja datorhjälp i släktforskningen och sprida kunskap härom samt i övrigt stimulera svensk släktforskning."

DIS verksamhet

DIS bedriver olika typer av verksamheter:

- Ger ut medlemstidning (4 gånger om året) och Faktanyckar.
- Driver programutvecklingsprojekt (DISGEN, DISKART, DISREG, DISFOR, DISNORM, DISBYT, mfl.)
- Driver registerframställningsprojekt (register till kyrkoböcker, forskarförteckningar, mm)
- Upprätthåller en elektronisk brevlåda (DIS Family) med konferenssystem, sökbara databaser och filarea för diverse program- och datafiler.
- Deltager med presentationer och utställningar hos och med andra släktforskarorganisationer
- Håller kontakt med systerföreningar i andra länder och medverkar i nordiska symposier kring datorhjälp i släktforskningen.
- Stimulerar och stöder verksamheten i regionala DIS-föreningar (fn DIS-ÖST, DIS-VÄST, DIS SYD, DIS-MITT).
- Bedriver kursledar- och användarkurser i datoranvändning inom släktforskning (i första hand i användningen av DISGEN).
- Bevakar den datortekniska utvecklingen i syfte att finna verktyg och tillämpningar lämpade som stöd för släktforskningen.

Medlemskap

"Medlem är envar för föreningens syfte intresserad person som anmält sig som medlem och som erlagt av årsmötet beslutad avgift." Institutioner eller organisationer kan alltså inte vara medlemmar i DIS. Däremot kan föreningsmedlemstidning beställas. Av DIS kända släktforskarföreningar och andra intresserade organisationer och institutioner erhåller tidningen utan kostnad.

Vill du bli **ordinarie medlem** använder du postens inbetalningsblankett för postgiro, fyll i DIS postgironummer 14033-5, ditt namn, adress och telefonnummer.

Person i samma familj kan bli **familjemedlem** till halva

avgiften. En förutsättning är att den ordinarie medlemmen och familjemedlemmen har samma adress. Familjemedlemmen erhåller inget eget exemplar av Diskulogen.

Du kan även bli medlem i DIS regionala föreningar. Adresser och aktuella medlemsavgifter finner du på tidningens andra sida (omslagets innersida).

Vad kostar programmet DISGEN och hur beställer jag det?

Programmet DISGEN säljs endast till DIS medlemmar och kostar 500:- plus postens avgifter (gäller såväl programversionen för IBM PC som för Macintosh). Du använder den beställningsblankett, som du får i introduktionspaketet som ny medlem, där du fyller i vilken datortyp och diskettformat du använder. Så anger du förstås medlemsnummer, namn och adress. Sedan skickar du in den till DIS. Du kan också sända din beställning på telefax till DIS.

Programmet levereras (disketter och fullständig användarbeskrivning) per postförskott. Leveranstid är normalt högst 2 veckor. I samband med längre helger och under semestertid kan leveranstiden bli ytterligare förlängd.

Hur byter jag från äldre version av DISGEN?

Du som har en äldre version av DISGEN, eller om du bytt dator, gör du så här: Skicka in dina originaldisketter till DIS och ange att du vill byta till senaste version. Glöm inte att ange dator- och disketttyp om du bytt dator. Priset är 200:- plus postens avgifter.

Självfallet skall du ha varit medlem från tiden för föregående programköp för att få denna rabatt.

OBS: Byte från DISGEN för PC från vers. 5.0 till vers. 5.1 kostar bara 100:- plus postens avgifter.

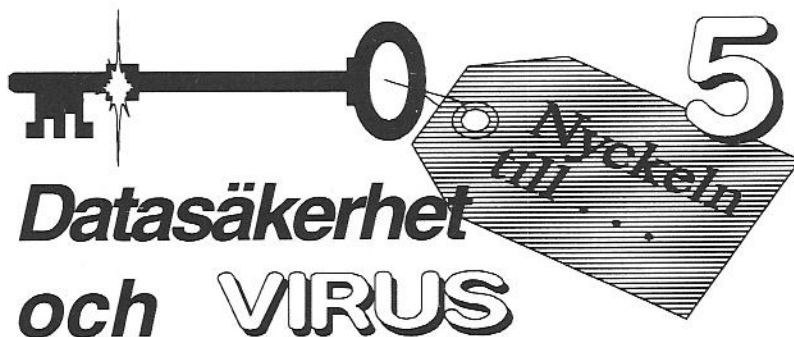
Hur gör jag om jag har problem med (fel i) programmet?

Om du misstänker att det är något fel på programmet, skall du noga fylla i den felrapport som följer med programmet. Beskriv problemet noggrann och bifoga ev. dina flockfiler och skicka detta till DIS. Om du vill ha programmet uppdaterat map rättade fel skall du också bifoga dina originaldisketter.

Glöm inte att du skall bifoga frankerat svarskuvert med din adress angiven.

Föreningen för
datorhjälp i släktforskningen
Mars 1994

DATASÄKERHET

I ordet datasäkerhet kan man lägga många tolkningar. Vi tänker i första hand på medvetande, beslut och åtgärder i vår datormiljö som skall minimera effekterna av olika typer av skador.

Ingen apparat är 100 % säker. Din dator kan gå sönder, hårddisken kan haverera. Strömmen kan gå mitt i ett arbetspass - ja du kanske själv snubblar på sladden. Disketter kan skadas av magnetiska fält som t ex omger en högtalare eller skadas av damm och tobaksrök. Det finns många olika orsaker som kan förstöra dagar, veckor, ja kanske år av arbete.

För dig som amatörforskare och persondator-användare kanske inte effekterna blir lika drastiska vid ett skadetillfälle som för t ex ett företag eller en myndighet då ofta stora ekonomiska värden kan stå på spel. Men det ideella värdet hos ditt arbete kan ändå betyda oerhört mycket. Tyvärr inser man alltför sent att man nog borde tagit de där säkerhetskopior.

Vid varje beslut om säkerhetsåtgärd får man ställa kostnad för skyddsåtgärderna mot värdet på det material du vill skydda och kostnaden att rekonstruera din arbetsmiljö.

Vi skall beröra några olika aspekter på datasäkerhet:

Din dator
Din diskettenhet och din hårddisk
Ditt operativsystem
Dina program
Dina data - säkerhetskopior
Pappersarkiv
Virus

Din dator

Låt oss först titta på din datorutrustning. Din dator bör vara av en sort som fortfarande finns på marknaden eller också bör du försäkra dig om att det finns reservdelar att tillgå om datorn skulle krångla.

Datorer av typ ABC80 och Ericsson StepOne måste anses som så gamla att de bör ersättas med något modernare. Även tidiga IBM-kompatibla, dvs IBM-liknande, PC (med den långsammare processorn Intel 8086 och 8088) som har benämningarna PC, XT är säkert alltför dyra att idag låta laga eller byta delar i. Visserligen finns det en hel del datorer av PC-typ på

begagnatmarknaden, men datorerna är både långsamma och ofta klenutrustade med avseende på minne (gäller såväl internminne som hårddisk). Tyvärr kräver många vanliga program att minnet är fullt utbyggt till 640 kbyte. Vid användning av Windows-program krävs ofta dessutom extra minne på några Mbyte.

Om du står inför köp eller byte av persondator kan väl rådet generaliseras till: Välj PC (begagnad med processor 80286 eller 80386 eller ny med 80486 eller bättre), MS-DOS och Windows, eller en Macintosh. Dessa typer av persondatorer dominerar marknaden. Nya datormodeller kan i regel alltid exekvera gamla program från äldre datorer av samma slag.

Dina diskettenheter och din hårddisk

När det gäller diskettenhet bör du om möjligt övergå till 3 1/2" diskettenhet. Den äldre modellen med storleken 5 1/4" använder disketter som är mjuka och skyddade av mjuka kuvert. Dessutom rymmer de i bästa fall bara hälften mot de mindre med hårt plasthölje.

Följande råd gäller allmänt om disketter, såväl 'mjuka' som 'hårda':

* Förvara alltid disketterna skyddade från damm och liknande. Ett dammkorn eller ett hårstrå på diskettens magnetiserade yta kan om olyckan är framme repa den magnetiska ytan hos disketten och göra delar av den oläsbar. Tänk på att det lilla läs- och skrivhuvudet i diskettenheten kanar direkt på diskettytan.

* Disketter lagrar informationen med hjälp av magnetism, precis som kasettband med musik. Se därför till att aldrig lägga disketter på eller i närheten av högtalare, magnetiska lås eller transformatorer där magnetfält skapas.

* Disketter är känsliga för värme. Låt inte disketter ligga framme i solljuset (i ett fönster) eller nära/ovanpå element.

* Disketter, speciellt de magnetiska fälten som lagrar informationen, har en begränsad livslängd. Denna beror naturligtvis på diskettens kvalitet. Men räkna med att en diskett kan lagra uppgifter i högst 5 år. Innan dess bör du kopiera filerna till en nyformaterad

diskett. Genom formatering och kopieringen friskas de magnetiska fälten upp på disketten.

Hårddisken är ett 'måste' idag. De flesta program tar sådant utrymme att de inte ryms på en diskett. Kanske de levereras på en diskett, men då är programmet komprimerat, dvs lagrat på ett sätt som inte datorn förstår utan att först packa upp programmet. Vips tar programmet 3-5 gånger mer plats. Hårddisken är naturligtvis också viktig att lagra data på.

Hårddisken i din dator är därmed en av de mest vitala delarna. Går den sönder så rasar i regel hela din datormiljö. Det är i regel bara till stora kostnader som man kan rekonstruera och rädda innehållet på en kvaddad hårddisk. Konsekvenserna blir alltså dramatiska om inte du vidtagit lämpliga åtgärder!

Ditt operativsystem

Operativsystemet är det program som alltid måste finnas i datorn för att den skall kunna förstå och utföra de kommandon som du ger från tangentbordet eller som du markerar med musen. I PC handlar det om varianter av MS-DOS och Windows.

I PC-världen kommer det ganska ofta ut nya versioner av DOS eller Windows med mer eller mindre nyttiga 'nyheter'. Vill du byta till en ny version, skall du försäkra dig om att de gamla programmen också passar ihop med det nya systemet. Lite mer avancerade program visar sig vara väldigt beroende av version på operativsystemet - Byter man DOS/Windows kan man bli tvungen att också byta programversion (t ex program som 'desktop'-programmet PageMaker) till en inte försumbar kostnad. En god regel är att alltid spara de gamla originaldisketterna och om möjligt också Windows på disken så att man inte tar bort för mycket innan man vet att den nya system/programkombinationerna fungerar som det är tänkt.

Dina Program

När det gäller de olika program som du använder, t ex ordbehandlare, kommunikationsprogram, släktforskarprogram, mm, är det lika viktigt att spara tidigare versioner när du byter till ny utgåva. Kanske det nya programmet inte går så bra som det var tänkt så att du vill återgå till den gamla versionen igen, då gäller det att ha det gamla programmet kvar.

När du installerar ett nytt program: anteckna gärna hur du gör, vilka bibliotek/kataloger du använder, vilka BAT-filer som behövs, mm. Det kan vara bra att ta fram dessa anteckningar när du t ex byter hårddisk efter ett haveri.

Dina data - säkerhetskopiering

Hårdvara och program i all ära - det viktigaste i användningen av datorer är ju resultatet, dvs de datafiler som du skapar. Förlorar du dessa måste du göra om allt arbete - om det nu går. Kanske har du inte ens utskrifter på dina data?

Med de resonemang vi fört om hårdvara och magnetiska minnen, om systemprogramvara och program, och slutligen dina datafiler, faller det sig ganska naturligt att ta upp frågan om säkerhetskopior. Det behövs väl inte längre några argument eller ...

Det är alltså ytterst viktigt att du har kopior på ditt systemprogram, dina program och dina datafiler.

Programdisketter

Säkerhetskopior av operativsystem och program bör du ha i två exemplar: ett exemplar i reserv om du av misstag förstör något på din hårddisk. Det andra exemplaret förvarar du i bankfack eller på någon annan plats för att skydda dig mot stöld och brand.

Dessutom bör du dokumentera hur du har dem installerade på hårddisken i de fall du också använder BAT-filer och olika bibliotek för program och data. Syftet med denna dokumentation är att du så snabbt som möjligt skall kunna rekonstruera din programmiljö i en annan dator eller på en annan hårddisk. Det är alltid en fördel att kunna arbeta vidare med de 'gamla' kända och beprövade programmen vid byte av dator eller hårddisk.

Datafiler

Säkerhetskopior av dina datafiler skall du alltid göra efter varje större arbetspass. Du skall inte bara göra en sats kopior utan du skall ha några olika generationer av data att kunna falla tillbaka på. Skälet till detta är inte bara att disketterna eller hårddisken kan gå sönder utan av det skälet att du själv av misstag kan göra bort dig och förstöra information du tidigare lagrat. Då är det skönt att kunna backa tillbaka några arbetspass, timmar, dagar eller veckor för att starta från ett oförstört material.

Inte heller program är felfria. Även dessa kan om oturen är framme, smyga in felaktigheter i dina datafiler som du kanske först senare upptäcker. Då kan du gå tillbaka till dina säkerhetskopior, kontrollera om felet fanns redan då och åtgärda de brister som uppstått.

Förvaring

Både programkopior och datakopior på diskett bör finnas i minst två upplagor. Den ena satsen förvarar du t ex i bankfack, på jobbet, eller hos någon släkting. Detta för att gardera dig mot brand eller stöld.

Den andra satsen kan du ha i bokhyllan vid datorn. Denna har du om du av misstag har raderat filer, om du upptäcker att du felaktigt ändrat uppgifter som inte enkelt kan korrigeras eller att ditt program har vållat någon skada.

Pappersarkiv

Det är naturligtvis viktigt att också ta ut de datalagrade uppgifterna på papper. Om du inte har datorn tillgänglig är heller inte uppgifterna i den till någon glädje. Målet för din släktforskning är kanske att skapa en släktrönlka med utskrifter från ditt släktforskarprogram, med foton och kartor mm. Datorn och släktforskarprogrammet är dina verktyg att nå detta mål.

Humoristen och tecknaren Kaianders Sempler illustrerar datavirus i tidningen Ny Teknik på detta sätt!

VIRUS

En typ av datorvirus kan beskrivas som: ett program som förändrar beteendet hos andra program genom att placera en kopia av sig själv inuti dessa. Denna typ av virus sprider sig alltså av sig självt.

En virusbärare är den trojanska hästen. Ett sådant program utger sig för att vara ett kul program men som även ställer till en massa oreda på din disk.

Båda typerna av virus kan innehålla tidsinställda bomber, som vid ett visst datum eller när vissa villkor är uppfyllda, passar på att radera filer eller på annat sätt skada dina data. Dessa bomber är ute för att skada, att tex formatera om din hårddisk. Lindrigare varianter kan vara att datorn plötsligt går långsammare eller att bokstäverna på skärmen faller ner till nedersta raden på skärmen.

Bootsektor- och program-virus.

Två typer av virus förekommer i PC-miljö: Bootsektor-virus, sk BSV, infekterar bootsektorn på en diskett. Denna sektor innehåller delar av operativsystemet som datorn hämtar när du startar datorn från denna diskett. BSV har förändrat bootsektorn eller flyttat dess tidigare innehåll till annan plats på disketten. När datorn laddas kommer viruset in i datorn och gömmer sig i datorns minne. Varje diskett som därefter sätts in i datorn blir automatiskt infekterad såvida de inte är skrivskyddade. BSV gömmer sig normalt på de högsta adresserna i minnet och minskar på så sätt tillgängligt minne för DOS. Många BSV infekterar också hårddiskar.

Programvirus infekterar program, av typ .COM och .EXE filer, och även overlayfiler. Viruset placerar

sig antingen i början eller i slutet av programmet och detta medför att att programfil kan bli större. När ett infekterat program körs, placerar sig viruset i minnet och alla program som körs därefter blir också infekterade. Virus som sprids på detta sätt kallas även residenta virus. Andra virus söker upp filer och infekterar dessa utan att programmet exekveras. Denna typ av virus kallas direktagerande virus. Ett virus kan naturligtvis använda båda metoderna för att sprida sig. De flesta virus upptäcker om en fil eller program redan är smittat, i så fall smittar den inte ytterligare.

I allmänhet är virus ganska sällsynta men enkla program som en driven assemblerprogrammerare kan tillverka. Lyckligtvis är det få som sysslar med detta.

Detta kan inte ett virus!

Här kommer några saker som ett virus INTE kan göra:

- Ett virus kan inte sprida sig från en datortyp till en annan. Ett Mac-virus sprider sig inte till PC och vice versa.
- Ett virus kan inte förekomma av sig själv. Det är alltid ett program som någon skapat.
- Alla virus är inte skadliga. Vissa är bara retfulla eller skämtsamma.
- En dator kan inte smitta om den inte laddas från en infekterad diskett eller ett infekterat program körs. Att läsa data från en infekterad diskett kan inte smitta.
- En skrivskyddad diskett kan i regel inte smittas.
- Virus kan inte infektera eller spridas via datafiler. Däremot kan datadisketter smittas med BSV.

Skyddsmekanismer

Först några kommentarer om några **ineffektiva** åtgärder som kan förefalla 'smarta' men i praktiken inte har så stort värde.

- Gör alla programfiler skrivskyddade. Idén är god, men har i regel ingen större effekt. Virusprogram börjar ofta att ta bort sådana spärrar av sig själv. Men vissa virus skyddar det emot, t ex 'Lehigh' och 'South African'.

- En annan metod är att gömma COMMAND.COM Ett slag i luften! Nästan inga virus angriper COMMAND.COM. Och de som gör det hittar ändå den 'dolda' filen.

- Att byta namn på COMMAND.COM är också meningslöst. En programmerare trodde detta var en bra lösning och skrev ett program som gjorde namnbyten automatiskt. men utan framgång.

Men det finns bra åtgärder ...

- Ta säkerhetskopior, helst i flera kopior, på det du inte vill förlora. Detta skyddar inte bara mot virusinfektioner utan även mot skador på din dator som stöld, brand, diskhaveri mm.

- Ladda aldrig en dator, som har hårddisk, från diskett. Det är nämligen på detta sätt BSV sprids.

- Om du av misstag har lämnat en icke-laddningsbar diskett i enhet A: när du slår på datorn, får du följande, eller ett liknande, meddelande:

Not a system diskette

Slå då av datorn, ta bort disketten och slå på datorn igen. Det räcker inte att bara ta ur disketten, inte heller att trycka Ctrl+Alt+Del. Viruset kan redan finnas i datorna minne!

- Om du laddar din dator från diskett, se till att du alltid använder samma diskett och att denna är skrivskyddad.

- Håll alla disketter, som du inte behöver skriva på, skrivskyddade. När du får ny programvara: se till att disketterna är skrivskyddade, även innan du gör säkerhetskopior av dem. 'Om det inte går att göra säkerhetskopior före installation pga något dumt kopieringsskydd, använd inte programmet' (citrat från virusexpert).

- Köpta program i obruten förpackning är i regel fria från virus. I övrigt skall man nog vara lite misstänksam. om du hämtar Shareware och Public Domain program från databaser, bör du kontrollerar om operatörerna vidtar kontrollåtgärder mot virus. Om inga åtgärder vidtas, bör du undvika denna distributionskanal.

- Det bästa är att alltid själv kontrollera nya program och disketter. Använd gärna kontrollprogram från olika leverantörer så att inga virus slinker igenom.

- Försök att skaffa program från originalleverantören. Undvik andrahandskopior.

- Var observant på konstiga beteenden som

- . Tar det längre tid än vanligt att ladda datorn?
- . Uppträder konstiga felmeddelanden?
- . Förefaller minnesutrymmet ha minskat?
- . Lyser kontrollampan längre än vanligt vid anrop av hårddisken?
- . Försviner filer?

Något beteende av dessa karaktärer kan vara en signal att ett virus finns i din dator.

Om du upptäcker något:

Ta det lugnt! Ofta kan en dåligt genomtänkt åtgärd mot virus ställa till mer skada än nytta. Om du är osäker på vad du skall göra: slå av datorn och kontakta någon som kan hjälpa dig!

Ett bra sätt är att ladda datorn från en ren systemdiskett före virusjakten eftersom vissa virus kan vara svåra att hitta när de ligger i minnet.

Virusjakt med F-PROT och Disinfectant

Ett program som DIS använder i DOS-miljö heter F-PROT. I Macintosh använder vi programmet Disinfectant. Dessa är program som kan användas fritt så länge det ej utnyttjas kommersiellt eller saluförs. Som enskild medlem kan du alltså kostnadsfritt utnyttja detta program. Programmen finns i DIS Family och F-PROT finns hos våra faddrar, som också kan hjälpa dig att använda det. Du kan också få ett eget exemplar om du skickar in en diskett med frankerat returkuvert.

Eftersom nya virus dyker upp då och då, sker också en vidareutveckling på antivirusprogram. Därför sker en regelbunden uppdatering av programmen dels i DIS Family, dels hos faddrarna.

I mars 1994 gäller version 2.11 av F-PROT och version 3.4. av Disinfectant.

Lycka till!

Björn Johansson, Bo Kleve

Tidigare nycklar:

- Nr 1, DATORKÖP
- Nr 2, SKRIVARKÖP
- Nr 3, MS-DOS
- Nr 4, DISBYT

Har Du tips på ämnen av intresse, kontakta oss gärna!

Föreningen DIS
Sandgatan 10 kv.
582 35 LINKÖPING
013-149043 (tel.sv.)
013-139473 (DIS Family)